

Nr 31.

Ankom till riksdagens kansli den 15 mars 1927 kl. 4 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse om ändrad lydelse av § 4 b) i förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor, m. m. (tullfrihet för personal vid utländsk beskickning m. m.).

(1:a avd.)

I en den 11 februari 1927 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 100, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga nedan återgivna, vid propositionen fogade förslag till

1) kungörelse om ändrad lydelse av § 4 b) i förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor, samt

2) förordning om ändrad lydelse av 21 § 1 mom. i förordningen den 15 december 1914 (nr 436) angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket.

Förslag

till

kungörelse om ändrad lydelse av § 4 b) i förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor.

Härigenom förordnas, att § 4 i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

§ 4.

Tullfrihet åtnjutes, utom för varor, vilka enligt tulltaxan äro fria från tullavgift, jämväl för:

b) varor, som utländskt, här ackrediterat sändebud eller annan person, som enligt meddelande från utrikesdepartementet tillhör främmande makts härvarande beskickning, inför för tjänstebruk eller för eget eller sin familjs

behov; dock att detta medgivande gäller endast person, som icke är svensk undersåte, och under förutsättning att vederbörande främmande makt medger Sverige motsvarande förmån;

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1927.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 21 § 1 mom. i förordningen den 15 december 1914 (nr 436) angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket.

Härigenom förordnas, att 21 § 1 mom. i förordningen den 15 december 1914 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket skall erhålla följande ändrade lydelse:

21 §.

1 mom. Utan hinder av vad i 2 § stadgas må färdiga tobaksvaror till riket införas för Konungens och medlems av det kungl. huset räkning. Ävenså må den, som eljest enligt särskilt stadgande äger åtnjuta tullfrihet för från utlandet inkommande varor, för eget eller sin familjs behov införa färdiga tobaksvaror.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1927.

Utskottet. Enligt § 4 b) i förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor åtnjutes tullfrihet för eljest tullpliktiga *varor, som utländska, här ackrediterade sändebud för eget behov införa*. Förbehåll om reciprocitet finnes icke uppställt för tillgodonjutande av denna förmån. Åt uttrycket »för eget behov» synes vid den praktiska tillämpningen av tullmyndigheterna hava givits den innebörd, att detsamma avser införsel jämväl för sändebudets familj ävensom av för tjänsten avsedda varor.

I § 4 c) tulltaxeförordningen stadgas viss tullfrihet även för varor, som inkomma till främmande maktens härvarande konsulat. Enligt detta författ-

ningsrum må emellertid tullfrihet åtnjutas allenast för vapensköldar, flaggor, kontorsförnödenheter och andra likartade för tjänsten avsedda föremål, och medgives tullfrihet allenast beträffande länder, vilka inom eget land tillerkänna Sverige motsvarande förmån.

Jämlikt av Kungl. Maj:t i administrativ väg meddelade bestämmelser till förekommande av missbruk av den enligt § 4 tulltaxeförordningen medgivna tullfrihet, sådana desamma lyda enligt kungörelse den 9 februari 1923 (nr 13), skall för åtnjutande av ovan omförmälda tullfrihet jämlikt § 4 b) och c) i nämnda förordning iakttagas, att varorna äro adresserade till vederbörande minister, chargé d'affaires, legation eller konsulat och av adressaten skriftligen reklameras hos ministern för utrikes ärendena samt av denne hos vederbörande tullförvaltning, varjämte föreskrivits, bland annat, att tullfrihetsfråga av nu ifrågavarande natur skall hänskjutas till generaltullstyrelsens prövning, då frågan synes tullförvaltningen tvistig, ävensom att generaltullstyrelsen skall för varje kvartal till finansdepartementet insända summariska uppgifter å de varupartier, som under kvartalet på grund av reklamation, varom nyss nämnts, tullfritt utlämnats.

Av den rätt till tullfrihet, som enligt vad nyss sagts tillkommer utländska, här ackrediterade sändebud, följa vissa andra förmåner, bestående i dels befrielse från vissa skatter dels ock rätt att införa vissa varor, för vilka införselrätten eljest är i allmänt intresse begränsad. Dessa förmåner grunda sig på föreskrifter i vederbörande författningar av innehåll, att stadgad skatteplikt eller införselbegränsning icke skall gälla för »den, som enligt särskilt stadgande äger åtnjuta tullfrihet för från utlandet inkommande varor» eller för vara, för vilken »tullfrihet enligt särskilda bestämmelser» tillgodonjutes.

Bland de författningsrum, i vilka dylika föreskrifter återfinnas, må nämnas anm. 2 e) till rubriken nr 197 i tulltaxan (tobak, arbetad: andra slag) enligt lydelse i kungörelse den 20 juni 1924 (nr 246). Detta stadgande ansluter sig till 21 § 1 mom. i förordningen angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket, enligt vilket författningsrum utländska, här ackrediterade sändebud må för eget behov införa färdiga tobaksvaror. Genom nyssnämnda kungörelse den 20 juni 1924 blevo tobaksvaror förklarade tullfria från och med den 1 juli 1924 utom, såvitt nu är i fråga, för det fall, att varorna till myckenhet utöver viss mindre kvantitet medföras från utrikes ort av resande, varför således den fria importträtt beträffande tobaksvaror, som tillkommer de ackrediterade sändebuden, numera icke innebär någon särskild förmån i tullhänseende, då varorna införas utan samband med inresa i landet. För sistnämnda fall medför emellertid den fria importträtten befrielse från den licensavgift, som erlägges för genom handlande importerade tobaksvaror och som utgöres dels av den å varan belöpande tobaksskatten, dels av ett belopp, motsvarande vad monopolets utöware för täckande av sina omkostnader samt vinst pålägger tobaksvara med samma priskurantpris.

I fråga om rusdrycker följer med den fria importen befrielse även från vissa andra avgifter än tull, i det att för rusdrycker, som sålunda av ackrediterat sändebud direkt importerats, icke utgå de acciser, som uttagas i samband med försäljning inom landet av rusdrycker.

Propositionen.
Propositionens
innehörd.

Den föreliggande propositionen avser att utsträcka den för närvarande de ackrediterade sändebuden tillkommande rätten till tullfrihet att gälla jämväl annan person, som enligt från utrikesdepartementet till tullverket lämnat meddelande tillhör främmande makts härvarande beskickning samt såsom förutsättning för åtnjutande av tullfrihet, varom nu är fråga, uppställa fordran på reciprocitet. Rätt till tullfrihet föreslås skola gälla endast person, som icke är svensk medborgare. Därjämte innefattar propositionen sådan jämkning av nuvarande bestämmelser, att därav otvetydigt framgår, att rätten till tullfrihet avser jämväl varor, som införas för vederbörandes familj, ävensom för tjänsten avsedda varor.

De förmåner — befrielse från vissa skatter och undantag i vissa fall från eljest gällande importförbud — som enligt vad ovan omnämnts äro förknippade med rätten till tullfrihet, komma att till följd av avfattningen av hithörande bestämmelser automatiskt tillföras de personer, som beröras av den föreslagna utvidgningen av rätten till tullfrihet, dock med undantag ifråga om den fria importrätten beträffande tobaksvaror, för vars utsträckande särskilt förslag i propositionen framlagts.

Av vad chefen för finansdepartementet vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t anfört till motivering för förslagen må följande redogörelse lämnas.

Utrikesde-
partementets
omorganisa-
tionskommitté
m. m.

I skrivelse den 8 maj 1920 hade utrikesdepartementets omorganisationskommitté uttalat, att det enligt kommitterades mening borde tagas under övernående, huruvida icke den förmån av tullfrihet, som tillkomme beskickningscheferna, borde utsträckas att, under förutsättning av ömsesidighet, gälla samtliga främmande diplomatiska tjänstemän och lönade konsuler. Kommitterade hade åberopat bland annat, att det i utlandet under senare tid allt oftare gjort sig gällande en tendens att utsträcka tullfriheten till alla diplomatiska tjänstemän och lönade konsuler.

Vidare hade olika främmande beskickningar i Stockholm vid upprepade tillfällen riktat framställningar till utrikesdepartementet om vidtagande av åtgärder för beredande av tullfrihet, varom nu är fråga, även åt andra beskickningsmedlemmar än beskickningscheferna.

Svenske ministern i Berlin hade slutligen i december 1926 gjort framställning i förevarande ämne.

I anledning av remiss å utrikesdepartementets omorganisationskommittés nyssberörda framställning hade utlåtanden avgivits av tull- och traktatkommittén, efter inhämtande av yttranden från kontrollstyrelsen och aktiebolaget svenska tobaksmonopolet, den 5 juni 1924 samt av generaltullstyrelsen den 25 april 1925.

I vad nämnda utlåtanden avsågo förmånens utsträckning till diplomatiska tjänstemän innehöllo desamma i huvudsak följande.

Tull- och traktatkommittén, som visserligen ansett att betänkligheter kunde anföras mot överhuvud varje utvidgning av den medgivna tullfriheten, hade dock funnit, att hinder ur principiell eller ekonomisk synpunkt icke borde möta mot en utsträckning, under förutsättning av reciprocitet, av den rätt till tullfri införsel av eljest tullpliktiga och för eget behov avsedda varor, som för närvarande tillkomme endast de utländska, här ackrediterade sändebuden, till att gälla samtliga övriga främmande diplomatiska tjänstemän. Erforderlig kontroll över rättighetens utövande syntes kommittén lämpligen kunna vinnas genom stadgande därom, att vederbörande beskickningschef skulle hava att för beskickningens samtliga medlemmar verkställa sådan skriftlig reklamation, som nu vore föreskriven i fråga om varor, inkommande till de ackrediterade sändebuden.

Tull- och traktatkommittén.

Kontrollstyrelsen hade förklarat sig hysa betänkligheter med avseende å den fria importrätt av rusdrycker, vilken skulle bliva en följd av tullfriheten. I sådant hänseende hade kontrollstyrelsen framhållit följande. Den fria importrätten beträffande rusdrycker satte de personer, som åtnjöte densamma, i stånd att förskaffa sig obegränsade kvantiteter av varor, som övriga i landet boende endast kunde erhålla efter i föreskriven ordning företagen prövning och särskilt beträffande spritdrycker allenast i strängt begränsade kvantiteter. Från principiell synpunkt innebure sålunda den fria importrätten ett bestämt avsteg från grundtankarna i nu gällande rusdryckslagstiftning. Kontrollstyrelsen hade dock ansett sig sakna anledning att direkt avstyrka den ifrågasatta utsträckningen av tullfriheten och dess följd den fria importrätten, därest tull- och traktatkommittén funne densamma i allmänhet önskvärd. Utsträckningen av importrätten borde dock begränsas att avse endast utländska undersåtar.

Kontrollstyrelsen.

Efter att hava erinrat, hurusom den licensavgift, som utginge för av handlande importerade tobaksvaror, delvis tillfölle monopolets utövare, under det att statsverket ensamt erhöle hela den tullavgift, som erlades för av resande införd tobaksvara, hade aktiebolaget svenska tobaksmonopolet i sitt förenämnda, den 2 december 1921 dagtecknade yttrande anført bland annat följande:

Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet.

Om tobaksvaror skulle få avgiftsfritt införas av i Sverige vistande utländsk diplomatisk tjänsteman eller lönad konsul, komme tobaksmonopolet att undandragas licensavgift och således lida ekonomisk förlust. Storleken av sådan förlust läte sig givetvis icke på förhand beräkna.

Tobaksmonopolet hade likväl icke ansett sig böra hemställa om avslag å förslaget men hade velat ifrågasätta, huruvida icke rättigheten i möjligaste mån borde inskränkas till att omfatta allenast vissa högre diplomatiska tjänstemän.

Generaltullstyrelsen hade i sitt i ämnet avgivna utlåtande förklarat sig i princip icke hava funnit anledning till erinran mot den utsträckning av rätten till tullfrihet för de diplomatiska tjänstemännen, som tull- och traktatkommittén ifrågasatt. Det ville emellertid synas styrelsen, som om ifrågavarande förmån icke borde tillkomma andra beskickningstjänstemän än sådana, vilka vore utländska undersåtar.

Generaltullstyrelsen.

För egen del har föredragande departementschefen förklarat sig anse en utvidgning av rätten till tullfrihet icke vara påkallad i fråga om de främmande lönade konsulerna.

Departementschefen.

Departementschefen har därefter anfört följande:

»Vidkommande de främmande diplomatiska tjänstemännen hava nuvarande bestämmelser på grund av sin restriktiva natur visat sig medföra olägenheter. Med den utveckling mot vidsträcktare tullfrihet för dylika tjänstemän på basis av reciprocitetsprincipen, som försiggått i utlandet, hava dessa olägenheter blivit alltmer framträdande. Det redan i och för sig mindre tilltalande förhållandet, att gällande föreskrifter lägga hinder i vägen för beviljande åt härvarande främmande beskickningar av de lättnader i förevarande hänseende, som medgivas dem i ett flertal andra länder, medför å andra sidan på grund av reciprocitetsprincipens allt allmännare tillämpning, att tjänstemännen vid våra egna beskickningar i utlandet i stor utsträckning underkastas en motsvarande sämre behandling och därigenom gå miste om en förmån, av vilken flertalet av deras kolleger kommer i åtnjutande. Denna synpunkt måste anses isynnerhet värd beaktande i fråga om sådana länder, där beskickningstjänstemännen på grund av särskilda förhållanden äro nödsakade att till stor del förse sig med livsförnödenheter från hemlandet. På nu anförda grunder och då — därest vederbörlig kontroll utövas — en utvidgning av rätten till tullfrihet för ernående av större överensstämmelse med de i utlandet i allmänhet gällande bestämmelser icke torde medföra någon olägenhet samt ur statsfinansiell synpunkt icke kan vara av nämnvärd betydelse, anser jag mig böra tillstyrka en dylik utvidgning. Rätten till tullfrihet synes mig sålunda böra utsträckas att gälla, förutom ackrediterat sändebud, även annan person, som enligt från utrikesdepartementet till tullverket lämnat meddelande tillhör främmande makts härvarande beskickning. Såsom förutsättning för åtnjutande av tullfrihet torde böra uppställas fordran på reciprocitet, och synes, på sätt bland annat generaltullstyrelsen föreslagit, förmånen i fråga icke böra tillgodokomma andra än utländska undersåtar. Med hänsyn bland annat till vad ministern i Berlin i sin förut omnämnda skrivelse därutinnan anfört synes mig tillika i sammanhang med den ändring av § 4 b) tulltaxeförordningen, som betingas av en utvidgning av författningsrummets giltighet i nyss angivna avseende, sådan jämkning böra vidtagas i författningstexten, att därav otvetydigt framgår, att rätten till tullfrihet avser jämväl varor, som införas för vederbörandes familj, ävensom för tjänsten avsedda varor».

Därest förslaget till ändring av § 4 b) tulltaxeförordningen vunne riksdagens bifall, hade departementschefen för avsikt att senare för Kungl. Maj:t framlägga förslag till därav betingade ändringar i de av Kungl. Maj:t utfärdade kontrollföreskrifterna.

Beträffande de särskilda förmåner — befrielse från vissa skatter och undantag i vissa fall från eljest gällande importförbud — som enligt vad av den förut lämnade redogörelsen framgår äro förknippade med rätten till tullfrihet, syntes departementschefen enahanda skäl, som föranlett beviljandet av nämnda förmåner åt de ackrediterade sändebuden, i stort sett kunna åberopas för beviljande av ifrågavarande förmåner även åt de personer, som genom den

föreslagna ändringen av § 4 b) tulltaxeförordningen skulle komma i åtnjutande av tullfrihet.

I utlandet har den redan av utrikesdepartementets omorganisationskommitté år 1920 omtalade tendensen att bereda tullfrihet åt diplomatiska tjänstemän i större utsträckning än de i sådant hänseende hos oss gällande bestämmelserna innefatta allt mera gjort sig gällande. Den föreliggande propositionen innehåller förslag om sådana stadganden, genom vilkas antagande Sverige skulle ansluta sig till en i det internationella umgänget på ifrågavarande område numera i betydande utsträckning antagen reglering.

Med hänsyn till förslaget sålunda angivna innebörd och då den utvidgning av vissa förmåner, som propositionen innefattar, uppenbarligen icke kan medföra statsfinansiella verkningar av någon nämnvärd betydelse, har utskottet ansett sig böra förorda bifall till vad Kungl. Maj:t föreslagit.

Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 100, antaga ovan införda, vid propositionen fogade förslag till

1) kungörelse om ändrad lydelse av § 4 b) i förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor, samt

2) förordning om ändrad lydelse av 21 § 1 mom. i förordningen den 15 december 1914 (nr 436) angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket.

Stockholm den 15 mars 1927.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Reservation

av herrar *Björnsson, Månsson* i Furuvik, *Björklund, Wahlmark, Åström, Israel Holmgren* och *Granath*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställa bort hava följande lydelse:

»På sätt av den ovan lämnade redogörelsen framgår, hava såväl kontrollstyrelsen som aktiebolaget svenska tobaksmonopolet uttalat vissa betänkligheter mot det föreliggande förslaget; och tobaksmonopolet har ifrågasatt en begränsning av de utvidgade förmånerna, som icke ingår i Kungl. Maj:ts förslag. Av vad tull- och traktatkommittén i frågan uttalat framgår, att även kommittén hyst vissa betänkligheter.

Den tveksamhet, som från skilda håll och ur olika synpunkter sålunda kommit till uttryck, har bevillningsutskottet funnit väl befogad. Å andra sidan har utskottet icke blivit övertygat om, att den föreslagna utvidgningen av de redan nu gällande förmånerna av ifrågavarande slag är av någon större betydelse vare sig ur synpunkten av önskvärldheten att visa tillmötesgående mot främmande makter eller med hänsyn till den av departementschefen även åberopade reciprociteten.

Av sålunda angivna skäl har utskottet funnit sig icke kunna förorda bifall till den föreliggande propositionen.

Utskottet hemställer sålunda,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 100 med förslag till kungörelse om ändrad lydelse av § 4 b) i förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor, m. m. (tullfrihet för personal vid utländsk beskickning m. m.) icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.»